

Лексико-синтаксична організація написів про будівництво Північного Причорномор'я

О. П. Мегель

Львівський національний університет імені Івана Франка
Corresponding author. E-mail: oks.tur92@mail.ru

Paper received 24.03.17; Accepted for publication 28.03.17.

Анотація. Виявлено оптимальну синтаксичну модель написів про будівництво Північного Причорномор'я та модифікації кожного члена речення. Досліджено формально-синтаксичну та лексико-синтаксичну організацію елементів написів. Встановлено притаманні написам лексику та типовий синтаксис, який відрізняється деталізацією кожного члена речення.

Ключові слова: лексико-синтаксична структура, синтаксична модель, елемент напису, складна синтаксична конструкція.

Вступ. Написи про будівництво як спеціальний вид епіграфічних текстів характеризує закріпленість певних лексичних одиниць і тільки їм притаманних синтаксичних структур історичною традицією їх укладання на території грецьких колоній Північного Причорномор'я. Їх об'єднує особлива лексика і особливий синтаксис, який відрізняється семантико-синтаксичною деталізацією кожного члена речення.

Короткий огляд публікацій по темі. Автор фундаментальної граматики старогрецької мови Е. Швіцер [11], розглядаючи питання синтаксису старогрецької мови враховує також і епіграфічні тексти. Окремі питання синтаксису давньогрецьких написів розглядають Е. Герман [7] – про підрядні речення в грецьких написах, Е. Кляфлін [5] – про синтаксис беотійських написів, К. Майстер [9] – про синтаксичне вживання родового відмінка в критських написах, К. Майстерганс [10] – про граматику аттичних написів. Дослідженню синтаксису написів античних колоній грецького берега Північного Причорномор'я присвячена книга польського науковця А. С. Коцевалова “Syntaxis inscriptionum antiquarum coloniarum graecarum Orae septentrionalis Ponti Euxini” [8]. Короткий нарис синтаксису написів Північного Причорномор'я представлений у “Корпусі Боспорських написів” [4]. Проте у цих працях лише перелічуються певні синтаксичні особливості написів без врахування виду написів, залишається поза увагою і синтаксис членів речення. Тому це питання потребує детальнішого вивчення і аналізу.

Метою роботи є з'ясування особливостей лексико-синтаксичної структури написів про будівництво з увагою на їх синтаксичні компоненти та притаманні їм семантичні ознаки.

Матеріали і методи. Матеріалом дослідження слугували 33 написи про будівництво [4, с. 68-76, 494, 547, 550, 613-614, 647, 655, 732-748]. Для реалізації поставленої мети, у ході дослідження використовуються загальнонаукові методи: узагальнення – для формування теоретичної бази наукового дослідження, аналіз – для характеристики кожного елемента написів, синтез – для їх класифікації.

Результати та їх обговорення. Аналіз синтаксичної структури написів про будівництво дає підстави для створення синтаксичної моделі напису, яка мала би складатись з обставини часу, підмета, прямого додатка, обставини міри і ступеня дії, обставини способу дії, присудка, обставини мети. Розглянемо засоби вираження усіх синтаксичних елементів написів

про будівництво. Перш за все, слід зауважити, що вісімнадцять написів починаються обставиною способу дії у Dativus modi: [ἀγαθῆ] τύχη (*в добрий час*) [написи №65-67, 897, 966, 1052, 1112, 1241, 1242, 1244-1252].

Обставина часу у написах про будівництво виражається прийменниковим словосполученням з прийменником ἐπὶ або відокремленим зворотом Genetivus absolutus зі значенням часу. Вона представлена двочленним іменниковим словосполученням з вказівкою на титул державної особи та її ім'я у формі узгодженого означення (УО)-прикладки (ἐπὶ βασιλεῖ Ῥησκοῦπτόριδι (*за царя Рескупоріда*) [напис №1112]) та складними багатоконпонентними синтаксичними конструкціями. Зокрема, зазвичай у написах уточнюється прізвисько царя: Ἐπὶ βασιλέως Τιβερίου [Τουλίῳ] Ῥησκοῦπτόριδος (*за царя Тиберія Юлія Рескупоріда*) [напис №897]. Також описуються родинні зв'язки за допомогою прикладки (οὐδὲ) та неузгодженого означення (НО) у Genetivus possessivus з іменем родинної особи (Ῥοιμητάκ(ου)), яке, в свою чергу, супроводжується постійним УО – прикметником розміру μέγας, що у написах набуває переносного значення “безвідносної величини”, виражаючи при цьому позитивну оцінку [1, с. 30]: [Ἐπὶ βασιλεῖ Σαυρομάτῃ τῷ μεγάλῳ] Ῥοιμητάκ(ου) (*за царя Савромата, сина великого Реметалка*) [напис №1256].

Зворот Genetivus absolutus включає в себе підмет конструкції та предикат у формі дієприкметника. Підмет конструкції – іменник з вказівкою на особу, до якої перейшла влада у спадок ([δια]δόχου), міг супроводжуватись прикладкою на позначення імені правителя (Τρύφωνος) та НО у Genetivus possessivus – іменем батька правителя (Ομψαλάκου): [δια]δόχου ὄντος Τρύφωνος Ὀμψαλάκου (*за часів спадкоємця Трифона, сина Омсалака*) [напис №61]. Така модель обставини часу зазвичай доповнюється повним іменем правителя у формі УО-прикладок (Τιβερίου Ἰουλίῳ Κόττιος), прикладкою οὐδὲ з НО у Genetivus possessivus (βασιλέως), від якого залежать два УО – прикладка і прикметник (μεγάλου Ῥησκοῦπτόριδος), та трьома УО-прикметниками (φιλοκαίσαρος καὶ φιλορωμαῖῳ, εὐσεβοῦς), якими позначались особисті риси та соціальна позиція царя: βασιλεῦντος βασιλέως Τιβερίου Ἰουλίῳ Κόττιος οὐδὲ μεγάλου βασιλέως Ῥησκοῦπτόριδος, φιλοκαίσαρος καὶ φιλορωμαῖῳ, εὐσεβοῦς (*від час царювання царя Тиберія Юлія Котіса, сина великого царя Рескупоріда, дружнього до Цезаря і до римлян, благочестивого*) [напис №1247].

Слід зазначити, що головних членів конструкції могло бути й декілька. У написі βασιλεύοντος βα[σιλέ]ως Σαυρομάτου [υιού] μεγάλου βασιλέως Ρομητάλκου, καὶ πρεσβεύσαντος Ἰουλίου Μενεστράτου ἀρχικοι(ω)νείτω (під час царювання царя Савромата, сина великого царя Реметалка і за пресбевта Юлія Менестрата архікоїтоніта) [напис №1243] представлено два підмети (βασιλέως і ἀρχικοι(ω)νείτω) і два дієприкметники (βασιλεύοντος і πρεσβεύσαντος). Перший підмет доповнений двома УО-прикладками (Σαυρομάτου [υιού] та НО у Genetivus possessivus (βασιλέως), означеннями якого слугують прикладка (Ρομητάλκου) та прикметник (μ)εγάλου). Другий підмет супроводжується двома прикладками (Ἰουλίου Μενεστράτου).

Серед обставин часу у написах про будівництво зустрічаються і складніші, виражені прийменниковими словосполученнями. Зокрема, вони можуть складатись з трьох головних компонентів, які позначають титули і професії державних осіб (βασιλέως), ἐπάρχου], κόμ(ητος)): ἐπὶ Τιβερίου Ἰουλίου Δουπτούνο[υ] βασιλέως εὐσεβ[ὸ]ς, φιλοκέσαρος καὶ [φ]ιλορωμέου... ἐπὶ ἐπάρχου] Εἰσγυδίου [καὶ ἐ]πὶ τοῦ κόμ(ητος) Ὀπαδίνου τοῦ ἐ[πὶ τῆς πι]νακίδος (за царя Тиберія Юлія Дуптуна благочестивого, дружнього до Цезаря і до римлян... за епарха Ісгудія і коміта Опадіна, який завідував пінакідою) [напис №67]. Серед них іменник βασιλέως супроводжується трьома УО-прикладками (Τιβερίου Ἰουλίου Δουπτούνο[υ]) та трьома УО-прикметниками (εὐσεβ[ὸ]ς, φιλοκέσαρος καὶ [φ]ιλορωμέου); іменник ἐπάρχου] – УО-прикладкою (Εἰσγυδίου); іменник κόμ(ητος) – УО-прикладкою (Οπαδίνου) та НО у формі субстантивованого прийменникового виразу (τοῦ ἐπὶ τῆς πι]νακίδος). У написах знайдено обставину часу з чотирма компонентами, вираженими різними за семантикою одиницями: титули державних осіб (βασιλεῖ, ἐλληγνάρχης), імена правителів (Ζήνωνος, Χοφράζμου): [Ἐπὶ βασιλεῖ] Ῥησκουπό[ριδι], υἱῷ μεγάλου βα[σιλέ]ως Σαυρ[ο]μάτου, κα[ὶ] Ζήνωνος Φά[ν]νεως τῷ [ἐ]πὶ τῷ[ν] Ἀ]σπου[ρ]γίαν[ῶ]ν κα[ὶ] πρεσβευτ[ῆ] βασιλέως Ῥησκουπόριδος] καὶ Χοφράζμου Φοργαβά[κ]ου καὶ [Βα]σιλείδης Θεον[ε]ίκου ἐλληγνάρχης (за царя Рескупоріда, сина великого царя Савромата, і Зенона, сина Фанна, який очолював аспургіан, і пресбевта царя Рескупоріда, і Хофразма, сина Форгабака, і еллінарха Басіліда, сина Феоніка) [напис №1246]. Особливої уваги заслуговує іменник Ζήνωνος, від якого залежить НО у Genetivus possessivus (Φά[ν]νεως). У свою чергу, останнє доповнене НО у прийменниково-відмінковій формі ([ἐ]πὶ τῷ[ν] Ἀ]σπου[ρ]γίαν[ῶ]ν) та УО-прикладкою з вказівкою на посаду (πρεσβευτ[ῆ]). Прикладка супроводжується НО у Genetivus possessivus (βασιλέως), від якого залежить ще одна прикладка з іменем царя (Ῥησκουπόριδος]).

Поряд з іменами правителів у більшості написів вказується точна дата будівництва у формі Dativus temporis з прийменником ἐν. Рік уточнюється буквеними позначеннями року: ἐν τῷ γχ' (в 603 р) [напис №63]. При цьому вживаються також іменники на позначення проміжків часу (ἔτος – рік, μῆν – місяць): [ἐ]ν σῶ ε[--]ἔτει, μηνός (в ... році, місяці...) [напис №68]. Зазначається і число місяця: ἐν τῷ ... φ . ἔτει καὶ

μηνὶ Δε[σ]ίῳ ἰ' (в 5... році, місяці Даїсії, 10-го числа) [напис №1247]. Іноді іменник μηνός пропускається і залишається назва місяця у родовому відмінку (Genetivus temporis): ἐν τῷ ξυ' ἔτει, Δείου α' (в 460 році, 1-го Дія) [напис №1241].

Невід'ємною синтаксичною складовою написів про будівництво є **підмет**. У позиції підмета переважно виступає номінальна синтагма з семантико-синтаксичною функцією суб'єкта будівництва: Μενέχαρ(μ)[ος] (Менехарм) [напис №1253]. Ім'я суб'єкта зазвичай супроводжується НО у Genetivus possessivus, що вказує на ім'я його батька та УО-прикладкою з вказівкою на його приналежність до певної етнічної групи: Δημήτριος Ἀπολλ[ωνίου] Τα]ναεῖτης (Деметрій, син Аполлонія, танаїт) [напис №1249]. Часто прикладки позначають титули вищих державних осіб і поєднуються з дієприкметниками у функції УО (Participium coniunctum attributivum): (οἰκοδομ[ή]σας Τρύφων [τοῦ δεινός] πρεσβευτῆς (Трифон, син ... посол, який побудував) [напис №1241]. У ролі підмета засвідчено іменник на позначення правлячої особи βασιλεύς (цар) у поєднанні з трьома УО-прикладками, які ідентифікують ім'я царя та його прізвисько ([Τιβ . Ἰούλιος Σαυρο]μάτης) і трьома УО-прикметниками, які характеризують соціальну позицію царя та його особисті якості ([φιλό]καισαρ καὶ [φ]ιλωρ[ώ]μαιος, εὐσεβῆς): [Τιβ . Ἰούλιος βασιλεύς Σαυρο]μάτης [φιλό]καισαρ καὶ [φ]ιλωρ[ώ]μαιος, εὐσεβῆς] (Тиберій Юлії, цар Савромат, дружній до Цезаря і до римлян, благочестивий) [напис №63].

У присубстантивній із формально-синтаксичного боку і атрибутивній (наближеній до семантико-синтаксичної) позиціях при підметі у написах про будівництво використовуються різні морфологічні варіанти атрибутивної синтаксеми, зокрема, НО у вигляді прийменникового словосполучення зі значенням “походження” (ἐκ προγόνων), конкретизоване НО у формі Genetivus possessivus (βα[σιλέ]ω[ν]), та УО-прикметник (μέγας): [Ὁ ἐκ] προγόνων βασιλέ[ων] βα[σιλεὺς] μέγας Τιβέριος [Ἰούλιος] βασιλεύς [Σαυρο]μάτης, [υἱὸς] βασιλέ[ως] Ῥησκουπό[ρι]δος, φιλό]καισαρ καὶ φιλο[ρ]ώμ[α]ιω[ς], εὐσεβῆς (з нащадків царів великий цар Тиберій Юлії, цар Савромат, син царя Рескупоріда, дружній до Цезаря і до римлян, благочестивий) [напис №1254]. Така модель могла доповнюватись ще однією прикладкою на позначення роду діяльності фігуранта напису (ἀρχιερεὺς), яка, в свою чергу, ускладнювалась НО у Genetivus possessivus з вказівкою на почесний титул римських імператорів після Октавіана Августа (τῶν Σεβαστῶν) та НО у формі прийменникового словосполучення διὰ β[ί]ου з семою “тривалості часу”. Крім цього, про позитивну оцінку діяльності суб'єкта свідчить прикладка εὐεργέτης, доповнена НО у формі Genetivus Objectivus (τῆ]ς πατρίδος). В означальній функції до підмета вжито дієприкметникове словосполучення з Participium coniunctivum attributivum (ἐ]πι[δ]οῦς): Ὁ ἐκ προγόνων βασιλέων βα[σιλεὺς] μέγας] Τιβέριος [Ἰούλιος Σαυρο]μάτης [φιλό]καισαρ] καὶ φιλωρ[ώ]μαιος, εὐσεβῆς, ἀρχιερεὺς τῶν Σεβαστῶν διὰ β[ί]ου καὶ εὐεργέτης τῆς πατρίδο[ς]... τῶν προγονικῶν ὄρων πλειω[θ]έντα ἐ]πι[δ]οῦς τῆ πόλει (з нащадків царів великий цар Тиберій Юлії Савромат, дружній до Цезаря і до римлян,

благочестивий, першосвященник (верховний жрець) августів (через життя) довічний і благодійник батьківщини... який дав місту довші (стіни) за кордони предків)[напис №1122].

Складну синтаксичну одиницю-конструкцію у написах утворює сполучення підмета з різними типами означень: субстантивованим НО у формі прийменникового словосполучення (ὁ ἐπὶ τῆς Θεοδοσίας(ς)); УО у формі прикметника (σεβαστόγνωστο(ς)); УО у формі Particīpium attributivum (τεμμηθεῖς), доповненим двома виразами в Genetivus auctoris для позначення діючої особи (ὕπὸ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανῶν); УО-Particīpium attributivum у поєднанні з предикативним іменником (Ολυμπιανὸς κληθεῖς) та прийменниковим словосполученням з локативним значенням (ἐν τῷ ἐπαρχείῳ); УО-Particīpium attributivum з Accusativus adverbialis (відприкметниковим морфологізованим прислівником) (ὁ πολλὰ ἀποδημήσας); УО-Particīpium attributivum (ἀποστατήσας) з залежною від нього часовою синтаксею в Accusativus temporis (ἔτη δέκα ἕξ); УО-Particīpium attributivum (γενόμενος) з прийменниково-відмінковою формою іменника з локативним значенням (ἐν θλίψεως), ознаку якого виражає прикметник πολλοῖς та ще двома УО-Particīpium attributivum (εὐξάμενος, οἰκοδομήσας): Αὐρ(ήλιος) Οὐαλέριος Σόγους Ὀλύμπου, ὁ ἐπὶ τῆς Θεοδοσίας(ς) σεβαστόγνωστο(ς), τεμμηθεῖς ὑπὸ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανῶν, ὁ καὶ Ὀλυμπιανὸς κληθεῖς ἐν τῷ ἐπαρχείῳ, ὁ πολλὰ ἀποδημήσας καὶ ἀποστατήσας ἔτη δέκα ἕξ καὶ ἐν πολλοῖς θλίψεως γενόμενος εὐξάμενος... οἰκοδομήσας (Аврелій Валерій Сог, син Олімпа, намісник Феодосії, відомий августам, вианований Діоклетіаном і Максимианом, і названий в епархії Олімпіаном, який довго був відсутній і залишався на відстані 16 років і який зазнав багато бід, який дав обітницю... який збудував) [напис №64].

Прямий додаток у написах позначає будівельні об'єкти: споруду для релігійних відправ – τὴν προσευχὴν (молитовню) [напис №64], споруду для проходу чи проїзду в огорожі – τὴν ἢ π(ύ)λιν (ворота) [напис №1244], спеціально облаштовану для ринку площу – τὴν ἀγορὰν (ринкову площу) [напис №1245], високу огорожу – τὸ τεῖχος [напис №1122], вежу – τὸν πύργον [напис №1249] або й цілий населений пункт – τὴν [π]όλιν (місто) [напис №970]. У функції УО до прямого додатка часто вживається Particīpium attributivum: ἡμελημένον [τὸν πύργον?] (закинену вежу) [напис №1249].

Для **обставини способу дії** притаманне домінування в детермінантній позиції прийменниково-відмінкових форм з НО у Genetivus possessivus – іменем особи, під опікою якої здійснювалось будівництво чи реставрація архітектурного об'єкту: δι' ἐπιμελείας Πόθ[ου] (завдяки опіці Пофа) [напис №1122]. У свою чергу, НО супроводжувалось УО-прикладкою з вказівкою на професію опікуна (διὰ ἐπιμελείας Εὐτύχ(ου)ς ἀρχιτέκτονος (завдяки опіці архітектора Евтіха) [напис №1112]) або двома прикладками, називаючи його повне ім'я: δι' ἀρχιτέκτονος Α[ὐρηλίου Ἀντωνίου] (завдяки архітектору Аврелію Антоніну) [напис №1249]. Крім цього, НО могло виражатись іменником у родовому відмінку, який називав ім'я батька опікуна, а також субстантивованим

прийменниковим виразом з назвою його посади: δι' ἐπιμελείας Ἰουλίου Ἐρωτος Κοῖν[του υἱοῦ, τοῦ] πρὶν ἐπὶ τῆς αὐλῆς[ς] (завдяки опіці Юлія Ерота, сина Квінта, колишнього управляючого царським двором) [напис №897]. Опікунів, за сприяння яких здійснювалось будівництво могло бути декілька (від двох до дев'яти). Головним компонентом такого словосполучення виступає діюча особа (ἐπιμελητής – наглядач) і як однорідні уточнюючі члени перераховуються імена наглядачів і їхніх батьків у формі Genetivus possessivus: δι' ἐπιμελητῶν Ἐρμωνος Διονυσίου καὶ [Μ]αστοῦ Βα[σ]ιλείδου (за допомогою наглядачів Гермона, сина Діонісія, і Мастуса, сина Басіліда) [напис №61].

Обставина міри і ступеня дії представлена прийменниково-відмінковою формою і характеризує ступінь будівництва: ἐκ θε[μελίων] (від фундаменту) [напис №62].

Обставина мети, виражена іменником у давальному відмінку, вказує на те, що будівельні об'єкти зводились переважно для торгової стоянки (τῷ ἐμπορίῳ (для порту) [напис №1242]) або для міста і для купців – τῇ πόλει καὶ τοῖς ἐμπόροις (для міста і для купців) [напис №1245].

У написах про будівництво вживаються власнедієслівні **присудки** зі значенням дії: ἐπεσκεύασε (відремонтував) [напис №63], οἰκοδόμη[σεν] (збудував) [напис №1253]) або предикати процесу у пасивному стані: ἀνηγέρθη ?] (був зведений) [напис №62].

Висновки. У текстах написів про будівництво зафіксовано 35 обставин часу, 23 підмети, 22 обставини способу дії, 19 присудків, 13 прямих додатків, 9 обставин міри і ступеня, 8 обставин мети. Вони представлені синтаксичними одиницями різних рівнів: елементарними синтаксемами та синтаксичними конструкціями-словосполученнями (моделі обставин способу дії – від двочленних до двадцятидвочленних, моделі підметів – від двочленних до двадцятидвочленних, моделі обставин часу – від двочленних до дев'ятнадцятичленних). Щодо лексико-синтаксичної організації написів, то у функції підмета, як правило, вживаються антропоніми – ім'я особи чи кількох осіб, за сприяння яких була зведена та чи інша будівельна споруда. У функції головного члена словосполучення обставини часу виступають іменники на позначення титулів вищих державних осіб. Обставинами способу дії виступають антропоніми. Обставини мети вказують, що будівельні об'єкти у формі прямих додатків, зводились переважно для торгових стоянок, міста і купців. Майже усі ці члени речення мають при собі залежні компоненти – 246 означень: 155 узгоджених і 91 неузгоджене означення. У функції узгоджених означень переважають прикладки (93) – іменники на позначення родинних зв'язків, етнічних груп, назв осіб за професійною діяльністю, антропоніми. З головними членами словосполучень поєднуються також узгоджені означення у формі прикметників зі значенням “розміру” з позитивною конотацією, які виражають особисті риси, соціальну поведінку. Як неузгоджені означення використовуються переважно антропоніми у родовому відмінку, які називають імена осіб, поєднаних родинними зв'язками, та прийменникові словосполучення з вказівкою на посаду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вердиева З. Н. Семантические поля в современном английском языке / З.Н. Вердиева. – М.: Высш. шк., 1986. – 120 с.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис / І. Р. Вихованець. – К.: Либідь, 1993. – 368 с.
3. Кобозева И. М. Лингвистическая семантика / И. М. Кобозева. – М.: КомКнига, 2007. – 352 с.
4. Корпус боспорских надписей / под редакцией академика В. В. Струве, академика М. Н. Тихомирова доктора наук В. Ф. Гайдукевича, А. И. Доватура, Д. П. Каллистова, Т. Н. Книпович. – М. Л.: издательство «Наука», 1965. – 940 с.
5. Clafin, E. F. The syntax of the Boeotian dialect inscriptions / E. F. Clafin. – Baltimore: Lord Baltimore Press, 1905.
6. Harris Z. S. Methods in structural linguistics / Z. S. Harris. – Chicago: Univ. Chicago Press, 1951. – 211 p.
7. Hermann, E. Die Nebensätze in den Griechischen Dialektinschriften in Vergleich mit den Nebensätzen in der Griechischen Literatur und die Gebildeten Sprache im Griechischen und Deutschen / E. Hermann. – Leipzig ; Berlin : B. G. Teubner, 1912.
8. Kocewalow A. Syntaxis inscriptionum antiquarum coloniarum graecarum Orae septentrionalis Ponti Euxini / A. Kcewalow. – Societate philologa polonorum, 1935. – 131 p.
9. Meister, K. Der syntaktische Gebrauch des Genitivs in den kretischen Dialektinschriften / K. Meister. – Indogermanischen Forschungen 18, 1905/1906. – S. 133-204.
10. Meisterhans, K. Grammatik der attischen Inschriften. Dritte vermehrte und verbesserte Auflage besorgt von Eduard Schwyzer / K. Meisterhans. – Berlin, 1900. – 312 S.
11. Schwyzer, E. Griechische Grammatik: Syntax und syntaktische Stilistik / E. Schwyzer. – München, 1950.– 714 S.

REFERENCES

1. Verdieva, Z. N. Semantic fields in modern English Language / Z. N. Verdieva. – Moscow: High School, 1986. – 120 p.
2. Vyhovanets, I. R. Grammar of Ukrainian Language. Syntax / I. R. Vyhovanets. – Kyjiv: Lybid, 1993. – 368 p.
3. Kobozeva, I. M. Linguistic semantics / I. M. Kobozeva. – Moscow: Kom.Book, 2007. – 352 p.
4. The Collection of Bosporian inscriptions / Ed. by V. V. Struve, M. N. Tihomirov, V. F. Gaydukevich, A. I. Dovatur, D. P. Kallistov, T. N. Knipovich. – Moscow, Leningrad: Science, 1965. – 940 p.
5. Clafin, E. F. The syntax of the Boeotian dialect inscriptions / Edith Frances Clafin. – Baltimore: Lord Baltimore Press, 1905.
6. Harris, Z. S. Methods in structural linguistics / Z. S. Harris. – Chicago: Univ. Chicago Press, 1951. – 211 p.
7. Herman, E. Subordinate clauses in the Greek dialect inscriptions in comparison with the subordinate clauses in Greek literature and the literary language in Greek and German / E. Herman. – Leipzig ; Berlin: B. G. Teubner, 1912.
8. Kotsevalov, A. Syntax of the ancient inscriptions of Greek colonies on the northern shore of Pontus Euxinus / A. Kotsevalow. – Societate philologa polonorum, 1935. – 131 p.
9. Meister, C. The syntactical use of the genitive case in Crete dialectic (epigraphic) inscriptions. / C. Meister. – Indo-Germanic researches. 18, 1905/1906. – P. 133-204.
10. Meisterhans, C. Grammar of the Attic inscriptions. The third enlarged and improved edition by Edward Shvitser / C. Meisterhans – Munich, 1950. – 714 p.
11. Shvitser, E. Greek grammar: syntax and syntactical stylistics / E. Shvitser. – Munich, 1950. – 714 p.

Lexical semantic organization of the inscriptions about building of Northern Black Sea

O. P. Mehel

Abstract. Optimal syntactic model of the inscriptions about building of Northern Black Sea and modifications of each part of a sentence have been revealed. Formal-syntactical and lexical-syntactical organization of the elements of inscriptions has been studied. Lexicon which is characteristic for the inscriptions has been defined. Also typical syntax, which differs from each part of a sentence by its specification, has been established.

Keywords: *lexical-syntactic structure, syntactic model, element of the inscription, complex, syntactic construction.*

Лексико-синтаксическая организация надписей о строительстве Северного Причерноморья

О. П. Мегель

Аннотация. Установлено оптимальную синтаксическую модель надписей о строительстве Северного Причерноморья и модификации каждого члена предложения. Исследовано формально-синтаксическую и лексико-синтаксическую организацию элементов надписей. Установлено присущие надписям лексикой и типичный синтаксис, отличающиеся детализацией каждого члена предложения.

Ключевые слова: *лексико-синтаксическая структура, синтаксическая модель, элемент надписи, сложная синтаксическая конструкция.*